

Voedselbank Zeist

Jaarverslag 2024

Inhoud

1.	Voorwoord.....	2
2.	Missie en Visie	2
3.	Activiteiten en resultaten 2024.....	4
4.	Vooruitzichten voor 2025.....	8
5.	Dankwoord	9
	BIJLAGEN	10
A.	Vereniging van Voedselbanken Nederland	10
B.	Algemene informatie Voedselbank Zeist	11

1. Voorwoord

Dit is het jaarverslag van de Voedselbank Zeist (VBZ) over het jaar 2024.

Dit verslag beschrijft de belangrijkste activiteiten van VBZ van het afgelopen jaar en daarbij relevante ontwikkelingen. We willen in dit verslag een goed beeld geven van onze werkzaamheden. Hiermee leggen we ook verantwoording af voor de door ons gemaakte keuzes en de behaalde resultaten.

We hebben in 2024 gezien dat het aantal klanten redelijk stabiel is gebleven. Wel vindt er een lichte verschuiving plaats: minder gezinnen (dankzij de gestegen toelagen) en meer eenpersoonshuishoudens.

We zijn blij en dankbaar dat we ook in 2024 met brede steun van de Zeister gemeenschap ons hebben kunnen inzetten voor onze klanten.

2. Missie en Visie

Voedselbank Zeist is er voor mensen met een inkomen onder de armoedegrens die voor korte of langere tijd financieel niet rond kunnen komen. Mensen komen in aanmerking voor hulp van de Voedselbank als hun inkomen onder het 'normbedrag' van de Voedselbank komt. Klanten van de Voedselbank kunnen één keer per week in de winkel van VBZ zelf hun eigen voedselpakket samenstellen.

OVER ARMOEDE IN NEDERLAND

Het aantal personen en kinderen in armoede in Nederland neemt weliswaar af, maar de overblijvende groep komt gemiddeld meer tekort. De zogenaamde armoede-intensiteit loopt op. De armoede-intensiteit geeft een beeld van de diepte van armoede, het (procentuele) verschil tussen het besteedbaar inkomen en de armoedegrens. Het aantal mensen met een inkomen van minder dan 30% onder de armoedegrens is de afgelopen jaren hetzelfde gebleven.

De groep mensen die dieper in de armoede zit, bestaat vaak uit huishoudens met inkomen uit werk (loon of zelfstandig). Dat blijkt uit onderzoek van het Centraal Planbureau (CPB) naar armoede-intensiteit.

Mensen met een uitkering vragen vaak al hun toeslagen aan, maar hun inkomen ligt dan toch net onder de armoedegrens. De groep met een afstand van meer dan 30% tot de armoedegrens heeft vaak een inkomen uit werk (loon of zelfstandig). Deze groep vraagt relatief vaak geen toeslag aan terwijl ze daar wel recht op hebben, werkt voor een laag uurloon of werkt weinig uren.

Bron: Persbericht Centraal Planbureau, 11 maart 2025: <https://www.cpb.nl/en/node/161613>

VBZ wil bijdragen aan een grotere algemene bekendheid en bewustwording van het bestaan van armoede in Zeist. We willen hiermee bereiken dat meer inwoners van Zeist, die in armoede leven, de weg naar de Voedselbank kunnen

vinden. Ook willen we hiermee de betekenis van de Voedselbank voor de Zeister samenleving voor het voetlicht brengen, zowel bij bedrijven als particulieren, ten einde breed draagvlak en steun te krijgen voor onze organisatie en onze werkzaamheden.

Een groot deel van de levensmiddelen wordt geschonken door supermarkten, winkeliers, marktkooplui, kwekers, enz. Daarnaast ontvangt VBZ veel steun vanuit de Zeister gemeenschap: van verenigingen, kerken, scholen, particulieren en bedrijven.

Zo bieden we met elkaar hulp aan mensen die het nodig hebben en gaan we verspilling van voedsel tegen.

3. Activiteiten en resultaten 2024

Financiën

In 2024 werd de Voedselbank Zeist met donaties van particulieren, instellingen, de plaatselijke kerken en bedrijven ruimhartig ondersteund.

Samen met de opbrengsten van de reclame op onze bus en de subsidie van de gemeente kon de begroting voor dit verslagjaar weer afgedekt worden.

Het merendeel van de inkomsten kwam ten goede aan de jaarlijkse kosten voor het exploiteren van de winkel, zoals de kosten van huur, energie, verzekeringen en vervoer. Op de website van VBZ is het financiële verslag over 2024 beschikbaar, waarin een nadere toelichting op de financiële cijfers wordt gegeven. Zie: <https://www.voedselbankzeist.nl/financiele-informatie/>).

Klanten

Het aantal huishoudens en daarmee het aantal personen dat we als voedselbank hebben geholpen daalde licht in 2024 van 136 naar 129, maar was significant lager dan in 2023 toen we per 1 januari 181 klanten hadden.

Er werden in 2024 totaal 86 nieuwe klanten ingeschreven en 53 herintredende klanten geregistreerd; 155 klanten werden uitgeschreven.

Tabel 1 geeft een overzicht van het aantal huishoudens dat een beroep deed op voedselhulp en het verloop hierin over het afgelopen jaar.

Tabel 1: Overzicht klantenbestand Voedselbank Zeist 2024

	<i>per 1 jan 2024</i>		<i>per 1 jan 2025</i>	
Aantal huishoudens/klanten	136		129	
Aantal personen/monden	446		331	
Huishoudens bestonden uit:		% van alle huishoudens		% van alle huishoudens
Alleenstaanden (1 persoon)	45	33%	58	45%
Eenouder (man of vrouw) gezinnen	39	29%	32	25%
Gezinnen (2 ouders met kinderen)	44	32%	32	25%
Stellen	8	6%	7	5%

Het meest opvallend is het percentage alleenstaanden dat gestegen is van 33% naar 45%, terwijl het aantal gezinnen met kinderen percentueel afnam. Een trend die bij andere Voedselbanken in Nederland ook is waargenomen. Het Kind Gebonden Budget (KGB) is begin januari 2024 door de overheid fors verhoogd, waarmee de overheid wilde bewerkstelligen dat gezinnen met kinderen financieel minder kwetsbaar zouden zijn. Dat zien wij terug in ons klantenbestand. Tabel 2 laat zien dat het aantal klanten door de jaren heen ongeveer gelijk is gebleven met als grote uitzondering de periode midden 2022 tot begin 2024. Toen zagen we een exponentiele toename van klanten, deels als gevolg van de energiecrisis en de hoge inflatie.

Tabel 2: Aantal klanten (huishoudens) en personen en % kinderen < 18 jaar op 1 januari van de jaren 2018 - 2024

jaar	Aantal klanten (huishoudens)	Aantal personen (monden)	Gemiddeld aantal personen per huishouden	% kinderen jonger dan 18 jaar
2018	118	320	2.7	41%
2019	128	398	3.1	47%
2020	118	296	2.5	47%
2021	112	341	3.0	
2022	116	350	3.0	
2023	181	569	3.1	46%
2024	136	446	3.3	

Inhoudelijk was het werk van de twee Coördinatoren Beoordeling in 2024 net als voorgaande jaren vooral gericht op de behandeling van aanvragen van klanten en het daarbij behorende contact met de beoordelaars (intakers) die bij verschillende maatschappelijke instanties in Zeist werken.

Het merendeel van de nieuwe aanvragen kwam binnen via de beoordelaars van de Inloophuizen van Kerk en Samenleving. Daarnaast vroegen de Sociaal Raadslieden, Vluchtelingenwerk en de Diaconie/Hulpkas een belangrijk deel van de overige pakketten aan. Via de RSD, Algemeen Maatschappelijk werk (AMW) en Kwintes kwamen een paar aanvragen binnen. In 2024 werden meerdere vluchtelingen met een recente verblijfsvergunning door Vluchtelingenwerk verwezen naar de VBZ voor steun tijdens de eerste maanden van 'ontzorgen'. Deze steun zal worden voortgezet in 2025.

Verwerving levensmiddelen

Dagelijks rijden onze chauffeurs met de VBZ-bus langs de lokale leveranciers om producten op te halen.

Daarnaast wordt er op maandag en woensdag voedsel opgehaald in Arnhem bij het distributiecentrum aldaar. Grote partijen leveren namelijk hun goederen af bij de (10) landelijke distributiecentra van Voedselbank NL. Het distributiecentrum verdeelt deze levensmiddelen over de lokale voedselbanken.

Daarnaast vindt er iedere maand een inzamelingsacties plaats bij een lokale supermarkt.

We merken dat grootwinkelbedrijven meer en meer zelf bezig zijn om verspilling tegen te gaan. Op zich een positieve ontwikkeling, maar het gevolg is dat er opmerkelijk minder voedsel bij de winkels kan worden opgehaald. Daar stond tegenover dat er wel veel meer werd gedoneerd bij onze maandelijkse inzamelingsacties bij de supermarkten en andere inzamelingsacties.

Inzamelingen, events en donaties

Het doel van het organiseren van en meedoen aan acties door VBZ was het vergroten van naamsbekendheid, fundraising en bekendheid geven aan de problematiek die de Voedselbank probeert aan te pakken. De Voedselbank heeft in 2024 diverse acties en evenementen geïnitieerd of hieraan meegedaan. Een greep hieruit:

- Maandelijkse inzamelingsacties bij supermarkten
- Regelmatige voedselinzamelingen bij kerken en scholen
- Landelijke acties, zoals de Douwe Egberts punten.
- De verkoop van non-food producten op Koningsdag en de Garage-Sale

Daarnaast zijn er talloze initiatieven en acties ten behoeve van de Voedselbank die door derden zijn geïnitieerd:

- Meerdere basisscholen en scholen uit het voortgezet onderwijs hielden speciale inzamelingen en verrasten ons met de opbrengsten van hun acties. Leerlingen en docenten brachten daarbij ook een bezoek aan ons pand op de Kwikstaartlaan.
- De Stichting Jarige Job heeft maandelijks verjaardagdozen gegeven aan kinderen van klanten van de Voedselbank.
- Voor het tweede jaar op rij werd er door verschillende Zeister buurten een "Sint-Maarten" inzameling gehouden, waarbij in totaal meer dan 100 kratten met levensmiddelen werden opgehaald. In 2024 waren er 12 van dergelijke buurtinitiatieven.
- Op initiatief van de Krachtige Vrouwen heeft ook de moskee in Zeist West tijdens de Ramadan een inzameling gedaan.
- Particulieren hebben verschillende acties gehouden, van een sponsorloop tot het spontaan langsbrengen van levensmiddelen.
- PGGM heeft ons op verschillende manieren geholpen. Met een kascommissie, met inzet van personeel, met een inzamelactie en met een donatie. Ook werken er meerdere (oud-)medewerkers van PGGM als vrijwilliger bij onze Voedselbank.

Dankzij de eerdergenoemde winkelinzamelingen, diverse kerkinzamelingen en schoolinzamelingen konden voorraden en eventuele tekorten worden aangevuld. Verder zijn we tijdens de decembermaand getraakteerd op een groot aantal kerstpakketten van verschillende (winkel)bedrijven en van particulieren.

Vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers (circa 90 personen) is gelijk gebleven aan vorig jaar. Er was wel sprake van de nodige wisselingen. Mensen vertrokken op grond van privéredenen maar gelukkig kon VBZ de vacatures tijdig weer invullen.

Het bestuur

VBZ heeft een bestuur dat bestaat uit vier personen met de volgende taakverdeling:

Voorzitter:	Jan Vooy
Secretaris:	Dorrit Bolland
Penningmeester:	Dirk Vis
Good governance:	Saskia Eisberg – 't Hooft

Het bestuur heeft in 2024 vier keer vergaderd. Bij de bestuursvergaderingen zijn vrijwel altijd ook aanwezig: de algemeen coördinator (AC) en de coördinator(en) beoordelingen (CB).

De belangrijkste agendapunten in 2024:

- Terugkoppeling uit het coördinatoren-overleg
- Aantal klanten en samenstelling van het klantenbestand
- Organisatie van de verschillende events
- Gang van zaken winkel en vrijwilligers
- Voedselbanken NL (beoordelingscriteria en dergelijke)
- Financiële resultaten
- Teruglopende opbrengsten van lokale supermarkten, het inkopen van voedsel
- Oplopende kosten door de hoge inflatie
- Fondsenwerving
- Samenwerking met de gemeente en andere instellingen
- Donaties en andere vormen van bijdragen

Secretaris Dorrit Bolland heeft in het najaar van 2024 aangegeven dat zij haar functie wil gaan neerleggen. Haar functie wordt per 1 januari 2025 overgenomen door Peter 't Lam.

Stages

VBZ is een erkend stagebedrijf voor logistieke opleidingen aan het ROC (instelling voor middelbaar beroepsonderwijs). VBZ vormt ook een populaire organisatie voor een maatschappelijke stage. In 2024 hebben 10 scholieren hun stage bij VBZ gedaan.

Communicatie

Vereniging Voedselbanken Nederland informeert de aangesloten lokale Voedselbanken door middel van "De Meedeler" die elke maand verschijnt. Voor incidentele of acute berichten wordt er een Nieuwsflits verzonden.

De vrijwilligers van VBZ krijgen via e-mail een nieuwsbrief toegestuurd met achtergrondinformatie over bestuursbesluiten en zaken waar VBZ of het bestuur zich mee bezig houden, zoals controles van de NVWA en acties

Er zijn bij de VBZ verschillende communicatiekanalen in gebruik. Facebook, met enkele honderden volgers, wordt gebruikt om korte mededelingen en foto's rond te sturen over acties, opbrengsten van inzamelingen etc.

Op de website van VBZ staat allerlei informatie over de VBZ, zoals de nieuwe normen voor toelating tot de VBZ, informatie over waar vrijwilligers en klanten zich kunnen melden enz.

Lokale media zoals De Stadspers en de Nieuwsbode worden van elke inzamelingsactie bij supermarkten op de hoogte gebracht. De Nieuwsbode neemt zo een actie steevast op in haar agenda en wijdt er soms een nieuwsstukje aan.

4. Vooruitzichten voor 2025

Strategie

VBZ wil ook in 2025 bijdragen aan een grotere algemene bekendheid en bewustwōrding van het bestaan van armoede in Zeist. We willen hiermee bereiken dat meer inwoners van Zeist, die in armoede leven, de weg naar de Voedselbank kunnen vinden. Ook willen we hiermee de betekenis van de Voedselbank voor de Zeister samenleving voor het voetlicht brengen, zowel bij bedrijven als particulieren, ten einde breed draagvlak en steun te krijgen voor onze organisatie en onze werkzaamheden.

VBZ wil dit bereiken door communicatieactiviteiten via verschillende kanalen, door het zelf organiseren van activiteiten en door betrokkenheid bij relevante activiteiten die door anderen worden georganiseerd.

Organisatie

Aandacht zal er altijd moeten blijven voor behoud en de werving van vrijwilligers. Het onder de aandacht houden van haar doelstelling en werkwijze. Het gebruik om onze vrijwilligers te fēteren met een BBQ vond dit jaar plaats in september en was een heerlijk en verdiend feestje.

Prioriteiten voor 2025

VBZ voorziet de volgende punten die in 2025 (extra) aandacht zullen ontvangen:

- Hoe krijgen we potentiële klanten naar de VBZ die zich nu niet melden en wel in aanmerking zouden komen voor ondersteuning?
- Handhaven van een financieel gezonde organisatie op middellange termijn.
- Betrokkenheid bij de maatschappelijke ontwikkelingen rondom armoedebestrijding in onze gemeente.
- Het op peil houden van het aantal vrijwilligers en de juiste personen voor specifieke kerntaken zal ook in 2025 constant doorgaan.
- Uitbreiden van het relatienetwerk ten behoeve van fundraising en donaties.

5. Dankwoord

Wij zijn, als bestuur van de Voedselbank Zeist, dankbaarheid verschuldigd aan de vele handen die op geheel vrijwillige basis het door VBZ te verstrekken voedsel verzamelen, sorteren, verdelen en uitdelen, en alle andere vrijwilligers die hun tijd, kennis en mankracht aan ons beschikbaar stellen.

Ook dit jaar hebben vrijwilligers afscheid genomen van de Voedselbank en wij danken hen voor hun inzet. Ze zullen door zowel de vrijwilligers als de klanten worden gemist.

Even erkentelijk zijn wij de personen en instanties die ons werk mogelijk hebben gemaakt aan de materiële kant, door te sponsoren, subsidiëren, onze geld-werf-acties te ondersteunen en, niet in de laatste plaats, danken wij allen die hun onverkochte waren aan ons beschikbaar stelden. Zonder deze gelden, acties en producten van de mensen om ons heen die de Voedselbank een warm hart toedragen zou de Voedselbank Zeist niet hebben kunnen functioneren.

Namens het bestuur,

Jan Vooy's, Voorzitter

BIJLAGEN

A. Vereniging van Voedselbanken Nederland¹

Voedselbank Zeist is aangesloten bij de landelijke Vereniging van Voedselbanken Nederland. Dit is een vereniging van 172 voedselbanken, 528 uitgiftepunten en 10 distributiecentra verspreid over heel Nederland. Het aantal uitgiftepunten is dalende omdat voedselbanken steeds meer overstappen naar uitgifte van voedsel volgens het winkelconcept. Dit houdt in dat de klanten geen standaard voedselpakket krijgen, maar zelf in de winkel van de lokale voedselbank hun eigen boodschappen kunnen uitkiezen. Veel voedselbanken hanteren hierbij een puntensysteem: op basis van de grootte van een huishouden krijgt men een aantal punten waarvoor men levensmiddelen mag 'kopen'. In 2024 werkte circa 50% van de voedselbanken volgens het winkelconcept. De ruim 13 duizend vrijwilligers van de voedselbanken (in het hele land) voorzagen in 2024 in totaal 45.000 huishoudens, met in totaal 120.000 mensen, van een aanvullend voedselpakket. Miljoenen producten, met een waarde van ongeveer 75 miljoen euro, werden aangeboden. Veel van al die levensmiddelen zouden anders worden verspild.

Aangesloten zijn bij deze landelijke vereniging betekent dat VBZ zich voegt naar de regelgeving en de richtlijnen zoals deze door de algemene ledenvergadering worden vastgesteld. Deze richtlijnen betreffen o.a. voedselveiligheid, toetsing daarop door derden en Arbo-zaken, alsmede de toekenningscriteria voor nieuwe klanten

¹ <https://voedselbankennederland.nl/wp-content/uploads/2023/12/Feiten-en-Cijfers-per-31-12-2022-versie-29-12-2023.pdf>

B. Algemene informatie Voedselbank Zeist

VBZ is actief in de gemeente Zeist (waar Den Dolder, Austerlitz, Bosch en Duin en Huis ter Heide ook onderdeel van zijn).

Locatie

VBZ is gevestigd aan de Kwikstaartlaan 44 te Zeist. Het gebouw kent o.a. een winkelruimte, een magazijn, een opslagruimte en een kleine kantine.

VBZ hanteert sinds vier jaar het eerdergenoemde winkel-concept. De winkel is op iedere werkdag een paar uur geopend. De klanten komen op een vaste dag in de winkel langs en zoeken daar hun levensmiddelen uit op basis van het aantal punten dat hun huishouden toegewezen heeft gekregen.

Vrijwilligers

Al het werk bij VBZ wordt gedaan door vrijwilligers. Deze vrijwilligers, inclusief het bestuur, worden niet betaald. Vrijwilligers zijn op verschillende fronten werkzaam: bij de maandelijkse publieksinzamelingen bij supermarkten, bij andere lokale of seizoensgebonden acties, bij het dagelijks ophalen van levensmiddelen, bij het uitsorteren daarvan in het magazijn en het bijvullen van de winkel en bij het begeleiden van de klanten in de winkel. Op al deze onderdelen zijn ook coördinatoren actief die op hun beurt weer het werk afstemmen met de algemeen coördinator (AC).

Naast deze meer logistieke activiteiten zijn er ook twee vrijwilligers actief voor het administratieve werk. Ten slotte zijn er twee coördinatoren die de aanvragen van nieuwe klanten beoordelen en contact onderhouden met de doorverwijzende instanties.

Beoordelingen en aanvragen

Voedselbank Zeist heeft twee Coördinatoren Beoordelingen (CoBeo). Zij zijn de schakel tussen de Voedselbank, de verschillende verwijzende maatschappelijke instanties en de klanten die door deze instanties beoordeeld en zo nodig verwezen worden. De beoordelaars dienen namens deze minima de aanvragen in aan de hand van landelijke richtlijnen van Voedselbanken Nederland.

Om de zelfredzaamheid van onze klanten te vergroten en hen weer op eigen benen te helpen staan, wordt er nauw samengewerkt met deze verwijzende organisaties; voedselhulp moet immers altijd tijdelijk zijn.

Namens de VBZ neemt de CoBeo ook deel aan het Minimaplatform van Zeist, een initiatief van de Gemeente Zeist, en ook aan ander overleg met de gemeente. Daarnaast is er contact met wijkgerichte initiatieven op het gebied van armoedebestrijding. Met Mijn Groene Huis (MGH) is er overleg over het stimuleren van een energiemaatje voor Voedselbank-klanten die een hoge energierekening hebben. Ook neemt de VBZ deel aan het Netwerk Informele Ondersteuning Zeist (NIOZ).

Beoordelaars

Mensen die rond moeten komen van minder dan het sociaal minimum worden na een intake door een beoordelaar verwezen naar de VB. Met name de Inloophuizen van Kerk en Samenleving, de Diaconie/Hulpkas, Sociaal Raadslieden maar ook via

Sociale Teams, Kwintes, RSD , Leger des Heils en de Tussenvoorziening gaan dat eerste intake gesprek aan.

Dit jaar zagen we ook een toename in het aantal statushouders die zodra ze een woning krijgen worden ontzorgd door de Gemeente Zeist en door Vluchtelingenwerk Zeist verwezen worden naar de VB in de periode dat de statushouders nog geen toeslagen als leefgeld ontvangen.

Donaties en operationele kosten

Voor het goed functioneren van VBZ moeten ook veel operationele kosten worden gemaakt, zoals voor benzine, vervoer, huur, verzekering, opslag etc. VBZ is voor de dekking van deze kosten volledig afhankelijk van donaties.

Voedselveiligheid

VBZ neemt haar verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van voedsel en werkt conform de richtlijnen met betrekking tot voedselveiligheid, die door de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA) zijn opgesteld. VBZ wordt jaarlijks (onaangekondigd) gecontroleerd voor de NVWA, uitgevoerd door de Houwersgroep. Deze organisatie controleert of de Voedselbank volgens de gestelde normen voor de voedselveiligheid werkt. In 2023 hebben we in de maand februari een uitgebreide controle gehad. Behoudens een paar verbeterpunten was de score ruim boven de normwaarde voor het groene certificaat. Alle verbeterpunten zijn met verhoogde aandacht opgepakt.

Dankzij de benoeming van een coördinator voedselveiligheid in 2023 is de controle van de temperatuur in de koelingen en vriezers sterk verbeterd. Daartoe is een aantal speciale thermometers aangeschaft die afleesbaar zijn op een laptop. De rapportages worden zo ook opgeleverd. Een mooie vooruitgang!

Arbeidsomstandigheden

Hoewel de Arbowet formeel niet volledig van toepassing is op een vrijwilligersorganisatie zoals de Voedselbank, streeft VBZ ernaar zich zoveel mogelijk te conformeren aan de, in de wet gestelde, regels met betrekking tot veilig werken en handelen. Met de in het vorig jaar genomen maatregelen komen wij goed voor de dag.

ANBI

De stichting VBZ heeft de ANBI-status. Dat is aantrekkelijk voor donateurs omdat giften aan een ANBI een belastingvoordeel kunnen opleveren. Dit geldt zowel voor losse giften via de giftenaftrek als voor periodieke giften.